

Adrian Stoica

EXECUTORII JUDECĂTOREȘTI
*Evoluție istorică - Norme și valori
contemporane*

Universul Juridic
București
-2013-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2013, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI COMERCIALIZAT
DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI,
APPLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STOICA, ADRIAN

**Executorii judecătorești : evoluție istorică : norme și valori
contemporane / Adrian Stoica. - București : Universul Juridic, 2013**

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-077-8

347.952(498)

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

telefon: **021.314.93.15; 0733.674.222**

DISTRIBUȚIE:

tel./fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Argument

Contrar unor prejudecăți nefavorabile, executorul judecătoresc se afirmă în momentul de față ca un actor esențial al sistemului judiciar într-un stat de drept.

Determinat de reforma legislativă care se dorește a fi inițiată în momentul de față în România, în calitate de practician, am considerat deosebit de onorant și util demersul de a prezenta instituția executorilor judecătorești, în lumina reglementărilor actuale.

În esența sa, o reformă legislativă reprezintă un proces continuu într-o societate care se dorește a fi modernă. De aceea, și legislația care reglementează organizarea și funcțiile profesiei de executor judecătoresc, poate fi „**pliată**” pe realitățile contemporane. Nimic nu e perfect, totul este perfectibil!

Această lucrare relevă cea mai mare parte a legislației care reglementează profesia de executor judecătoresc din România, dar și dintr-un număr considerabil de țări.

Dacă ne referim în general la profesia de executor judecătoresc, cei inițiați cunosc faptul că aceasta nu poate fi exercitată decât de acele persoane care au o vocație accentuată pentru profesiile juridice. Pentru profani, executorul judecătoresc nu constituie decât „**acel reprezentant al creditorului**”, care încearcă să facă „**un rău patrimonial**”, unor persoane.

Într-adevăr, acest „**rău patrimonial**” poate fi inoxerabil în cazul în care persoana denumită generic „**debitor**”, atât de către legislație cât și de doctrină, nu va înțelege în mod natural să-și îndeplinească obligația statuată în conținutul unui înscris, care potrivit legii, constituie titlu executoriu. Cum poate percepe un individ de rând acest adevăr banal? Cum ar percepe acest individ realitatea că procedura de executare silită este una contencioasă, iar toate părțile implicate beneficiază de anumite drepturi pe parcursul derulării sale?

Afirmam bunăoară, cu ocazia altor lucrări, că executorul judecătoresc în calitate de reprezentant al autorității statale, poate constitui un element de echilibru al vieții sociale într-o societate modernă, deoarece, reprezintă singura autoritate care poate oferi garanțiile necesare respectării noțiunii de **drept subiectiv**, în a doua fază a procesului civil - procedura de executare silită.

Cum ar trăi și evolua populația unei țări fără o structură statală și fără o justiție eficientă? Bineînțeles că ar exista o anarhie veșnică în care tipuri de justiție privată și-ar face apariția, iar din punct de vedere individual, cel mai puternic ar supraviețui.

Dacă am face o scurtă introspecție la nivel mondial, vom observa faptul că efectul crizei economice actuale se regăsește în mod evident în țări, în care această profesie nu beneficiază de importanța sa în sistemele judiciare de drept respective. De aceea, executorul judecătoresc trebuie să beneficieze de „**arsenalul legislativ**” necesar în ceea ce privește reglementările sale statutare, dar și a normelor procedurale pe care acesta le utilizează în momentul constrângerii unei persoane debitoare. Oare executorul judecătoresc din România, beneficiază în acest moment de acest „**arsenal legislativ**”?

Totuși, nu trebuie să uităm că trăim în epoca vitezei și a informației, iar aceste valențe pot schimba în mod radical cogniția unui om modern. În mod cert și legiuitorul din România va contribui la acest lucru.

Știut fiind faptul că în momentul de față se scriu foarte multe cărți de specialitate, ne putem întreba, ce așteptări poate avea un student al unei facultăți de drept sau un practician al dreptului de la o nouă carte juridică?

Ce trebuie să știm este faptul că din punctul de vedere al **conditio sine qua non**, o lucrare juridică de specialitate ar trebui să transmită interesul practic al instituției abordate și să anihileze divagațiile teoretice.

Dacă denumirea de avocat sau de notar, este asociată cu un fonetism apropiat, ce iese în evidența limbajelor majorității țărilor, ce vă spune un „**Onallo Biro sagi Vegrehajto**” (Ungaria), sau un „**Kohtutaiturid**” (Estonia), sau un „**Messenger at Arms**” (Scoția), sau „**Solicitadores**” (Portugalia)?

Ei bine, toate cele patru denumiri sunt, ceea ce numim în limba franceză, „**Huissier de Justice**”, un „**Gerechtsdeurwaarder**” în olandeză, sau „**Executor Judecătoresc**” în limba română.

Cu ocazia prezentării acestui subiect, vom remarca în mod special faptul că profesia de executor judecătoresc capătă alte valențe, iar prezenta lucrare, aidoma celor care poate vor veni, caută o abordare a unor probleme stringente, apăsătoare acestui domeniu.

Neîndoielnic, odată cu fixarea instituției prezentate, se vor avea în vedere și aspectele care au condus legiuitorul la implementarea acestui statut al executorului judecătoresc în România și care face din aceasta, după cum vom observa, un model recognoscibil între celelalte sisteme de drept ale țărilor Uniunii Europene.

Din aceste considerente, sper ca atenția publicului interesat să se îndrepte spre această lucrare, deoarece prin îmbinarea elementelor normative comparate, cu cele teoretice dar și practice, acompaniate de comentariile personale ale autorului care se regăsesc în conținutul său, acesta să primească unele răspunsuri clare și concise asupra unor probleme caracteristice activității executorilor judecătorești.

Adrian Stoica
Constanța, 4 iulie 2013

Capitolul I

Despre executarea silită și executorii judecătorești din perspectiva istorică

Instituția juridică a executării silite¹, este cunoscută din cele mai vechi timpuri ale primelor forme de organizare modernă a umanității, fiind percepută ca o sancțiune severă și defăimătoare asupra persoanei debitorului.

După cum știm, executarea silită² reprezintă o procedură reglementată de lege care de-a lungul evoluției sociale a cunoscut o percepție etiologică diferită. Aceasta deoarece, încă de la aparițiile primare ale formelor statale, a fost exercitată de către persoane cu denumiri și statute neuniforme. Mai mult decât atât, obiectul primitiv al executării silite a constatat o bună perioadă de timp în constrângerea corporală a persoanei debitorului (*in personam*) și nu a bunurilor deținute de acesta în patrimoniul propriu (*in rem*).

¹ Pentru o mai amplă cercetare, a se vedea în *doctrina internă*: D. Negulescu, *Execuțiunea silită, Principiile generale*, Tipografia Guttenberg, București, 1910; V.G. Cădere, *Tratat de procedură civilă*, ed. a II-a, Tipografiile Române Unite, București, 1935; E. Heroveanu, *Teoria execuțiunii silite*, Ed. Cioflec, București, 1942; A. Hilsenrad, *Procesul civil în R.P.R.*, Ed. Științifică, București, 1957; Gr. Porumb, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, vol. II, Ed. Științifică, 1962; Gr. Porumb, *Teoria generală a executării silite și unele proceduri speciale*, Ed. Științifică, București, 1964; I. Stoienescu, A. Hilsenrad, S. Zilberstein, *Tratat teoretic și practic de procedură a executării silite*, Ed. Academiei, București, 1966; V. Negru, D. Radu, *Drept procesual civil*, Ed. Didactică și Pedagogică, București 1972; G. Boroi, D. Rădescu, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, Ed. All, București, 1994; S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, I. Băcanu, *Drept procesual civil, Executarea silită*, vol. I și II, ed. a II-a, Ed. Lumina Lex, București, 1996; S. Zilberstein, V.M. Ciobanu, *Tratat de executare silită*, Ed. Lumina Lex, București, 2001; V.M. Ciobanu, G. Boroi, M. Nicolae, *Modificările aduse Codului de procedură civilă prin O.U.G. nr. 138/2000*, Dreptul, nr. 4; I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. II, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007; I. Leș, *Legislația executării silite. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2007; A. Stoica, *Executarea silită imobiliară*, Ed. Universul Juridic, București, 2009; I. Leș, *Tratat de drept procesual civil*, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010; Fl. Măgureanu, *Drept procesual civil*, ed. a 12-a, Ed. Universul Juridic, București, 2010; E. Oprina, *Executarea silită în procesul civil*, ed. a 4-a, Ed. Universul Juridic, București, 2011; I. Gârbulet, A. Stoica, *Ghid practic de executare silită*, Ed. Hamangiu, ed. a 2-a, București, 2010.

Pentru *doctrina europeană*, a se vedea: P. Catala, F. Terre, *Procedure civile et voies d'exécution*, Edition P.U.F., Themis droit, 2e Edition, Paris, 1976; M. Donnier, J.B. Donnier, *Voies d'exécution et procédures de distribution*, 7e Edition, Litec, Paris, 2003; S. Guinchard, T. Moussa, *Droit et pratique des voies d'exécution*, 5e Edition, Dalloz, Paris, 2007; S. Guinchard, F. Ferrand, C. Delicostopoulos, *Droit processuel - Droit commun et droit compare du proces equitable*, 4e Edition, Dalloz, Paris, 2007; Claude Brenner, *Voies d'exécution*, 4e Edition, Dalloz, Paris, 2007; G. Campeis, A.de Pauli, *Le Esecuzioni civili*, Quarța edizione, Cedam, Verona, 2007.

² Denumirea este folosită și în alte legislații. De ex., în Franța, vechiul *Cod de procedură civilă*, consacră Titlul al VI-lea (*De l'exécution des jugements*) din Cartea a V-a, regulilor generale privitoare la executarea silită (*Regles generales sur l'exécution forcee des jugements et actes*). Prin noua reglementare procesuală din Franța, intrată în vigoare la 1 ianuarie 1993, cunoscută ca *Legea nr. 91-650 din 9 iulie 1991*, chiar în conținutul primului articol, arată conceptul de „*execution forcee*” - executare silită. *Codul de procedură civilă* al Regiunii Quebec, în dispozițiile Cărții a IV-a, este reglementată procedura de executare a hotărârilor (*Execution des jugements*), unde în primul Titlu al acestei Cărți este reglementată procedura de executare voluntară (*De l'exécution volontaire*), iar, în continuare Titlul al doilea reglementează procedura de executare silită (*De l'exécution forcee des jugements*). În Codul de procedură civilă Italian, Cartea a III-a, reglementează procedura de executare silită (*Del Processo di esecuzione*). Codul de procedură civilă din Statul Louisiana, reglementează în dispozițiile Cărții IV, „*Executarea silită a hotărârilor judecătorești*” (*Execution of judgments*).

Metoda executării silită prin constrângerea corporală a debitorului (*in personam*) a fost utilizată o lungă perioadă de timp, la început ca o sancțiune principală și mai apoi, ca o sancțiune complementară atunci când se constata faptul că debitorul avea datorii la mai mulți creditori ori dacă nu deținea bunuri urmăribile în patrimoniul său.

Astfel, în **perioada romană**, caracterul primar al executării silită era de ordin penal și întrutotul extrajudiciar fiind cunoscut ca *legis actiones*. Prin aplicarea acestor legi, debitorul care nu plătea era considerat un *delinquent* și răspundea cu persoana sa (*in personam*) de plata datoriilor.

Odată cu apariția procedurii *manus injectio iudicati*, prin *Legea celor XII Table*¹, datornicul era atribuit de către judecător, creditorului său. Creditorul îl putea ține prizonierul său (*in carcere privato*) pe o durată de 60 de zile timp în care, debitorul era prezentat de trei ori succesiv în piață, în speranța că un apropiat (*vindex*), îi va plăti datoria în locul său. În cazul în care acest lucru nu se întâmpla, debitorul putea fi omorât sau mai probabil, vândut ca sclav în afara Romei.

Mai târziu prin apariția *Legii Poetelia Papiria*² a fost limitat dreptul excesiv al creditorului asupra persoanei debitorului³, dar care totuși avea incidență numai în situații excepționale. Astfel, în momentul contractării, debitorul dădea creditorului *in mancipio* (o formă scrisă a unui acord de a răspunde cu persoana sa, în caz de neexecutare a datoriei), acesta din urmă obligându-se a-l emancipa (elibera) după plata datoriei. La scadență, în caz de neplată, creditorul trebuia să-l cheme în judecată pe debitor și după ce obținea o hotărâre de condamnare, era obligat să mai aștepte 30 de zile să i se facă plata voluntară. Dacă plata nu era făcută, după expirarea acestui termen, debitorul era luat de creditor și dus în fața magistratului și prin *legis actio per manus iniectorum*, îi era adjudecat (*addictus*). În acest fel creditorul dobânda dreptul să îl ia pe datornic cu dânsul și să-l închidă în temnița sa particulară (*in carcere privato*). Abia după aceste etape, se aplica procedura similară *manus injectio iudicati*, unde așa cum a fost amintit, dacă în intervalul de 60 de zile de la declanșarea acestei proceduri, timp în care debitorul era prezentat de trei ori succesiv în piață, nu apărea un apropiat (*vindex*), care să poată plăti datoria în locul său, creditorul era îndreptățit a-l vinde sau chiar ucide pe debitor, iar averea sa era confiscată și vândută. Prețul obținut era împărțit între creditori dacă erau mai mulți, ca urmare a aplicării *capitis deminutio*.

În documentele istorice din acea perioadă se arată că grădinile patricienilor erau pline de debitori ținuți în lanțuri ceea ce a determinat o reacție dură împotriva stăpânirii.

Aproape de sfârșitul Republicii romane, o procedură autonomă de executare silită apare ca fiind o creație pretoriană. Procedura *venditio bonorum*⁴, reprezenta o procedură colectivă de executare, ce înlocuia procedura *manus injectio* și care reunea toți creditorii ce urmăreau și vindeau toată averea debitorului în bloc, iar suma obținută era împărțită în mod egal între ei.

Legile Iuliane, adoptate ulterior, au atenuat situația debitorului întrucât s-a oferit posibilitatea creditorului prin intermediul procedurii *cessio bonorum* să vândă personal toată averea debitorului pentru orice creanță neînsemnată.

Progresul procedurii de executare silită, în epoca romană mai face un pas important prin *distractio bonorum*⁵. În acest sistem deși era sechestrată întreaga avere a debitorului

¹ J-P. Levy și A. Castaldo, *Histoire du droit civil*, Dalloz, 1er Edition, Paris, 2002, p. 672.

² Este cunoscută de istorici a fi apărut în anul 326 î.H. Pentru mai multe amănunte, a se vedea, J-P Levy și A.Castaldo, *op. cit.*, p. 674.

³ A se vedea V.G. Cădere, *op. cit.*, p. 469.

⁴ Procedură atribuită lui *Pretor Rutilius* în anul 118 î.H.

⁵ J-P. Levy și A. Castaldo, *op. cit.*, p.686.

nu se mai vindea tot, ci numai bunurile determinate care erau necesare până la acoperirea creanței.

Această procedură nu era îndeplinită de creditor, ci de un *curator bonis distrahendis*, care era un organ public¹ de executare asemănător executorului judecătoresc de astăzi. Acesta era autorizat să sechestreze și să vândă bunurile debitorului până la acoperirea creanței datorate și totodată era îndreptățit să distribuie prețul între creditori.

Importanța acestei transformări constă în faptul că executarea silită și-a pierdut caracterul extrajudiciar de afacere privată, îndeplinită de creditor și a devenit o activitate îndeplinită de un organ de stat.

În **dreptul romano-german**, identificăm aceleași aspecte ca și în dreptul roman în ceea ce privește evoluția executării silite. La început, executarea silită avea caracterul unei acțiuni individuale cu caracter extrajudiciar, care permitea creditorului să-și realizeze singur drepturile, recunoscute în temeiul principiilor de drept primitiv, din acea perioadă. Ulterior, și-au făcut loc, încetul cu încetul, îndeplinirea unor formalități: cum era apelul la reprezentanții comunității sociale, ceea ce a determinat crearea unei proceduri de executare silită (*mannire*). Constrângerea fizică asupra debitorului s-a transformat treptat, treptat într-o amendă care era fixată prin *lex salica* și *lex ripvaria*².

A doua procedură legală de urmărire a unor pretenții născute din *ex fide pacta* urmărea mai mult novațiunea unei obligații pentru a-i da un caracter mai solid și o forță executorie mai autentică, deoarece în acea perioadă istorică schimburile între triburile germane nu erau stabile, iar monedele care circulau aveau variații diferite. Această obligație era întărită și prin procedura *triplei testări*.

Dacă debitorul nu era prezent, nu putea să facă opoziție, el trebuind să prezinte personal probele în fața contelui judecător.

Procedura de executare silită a bunurilor debitorului, cunoscută sub numele „*Anefang*” era o procedură asemănătoare cu „*vindicatio*” din dreptul roman. Debitorul putea să răspundă creditorului printr-o „*contravindicatio*”. După ce se fixa cadrul procesual, urma judecata și apoi executarea silită.

Treptat, tribunalul a preluat rolul de a efectua executarea silită, iar după apariția „*Edictum Chilperici*”, statul a organizat și efectuat executarea silită.

Legea austriacă din 1896, referitoare la procedura execuțională, a fost inspirată din dreptul germanic. Această lege reglementa, între altele, și măsuri de constrângere personală a debitorului.

Dacă era vorba despre o obligație care nu putea fi îndeplinită decât de către debitor, acesta putea fi condamnat la închisoare, pentru a-l determina să-și îndeplinească obligația. Aducerea la închisoare a debitorului se realiza de către executorii judecătorești în baza unui mandat de arestare emis de instanța de executare la cererea creditorului. Debitorul putea fi închis timp de cel mult două luni, iar întreaga procedură, putându-se repeta după anumite intervale de timp, însă nu putea ca detenția totală să depășească 6 luni. Cheltuielile cu încarcerarea debitorului erau în sarcina creditorului, care trebuia să le achite săptămânal.

În **dreptul francez**, cu privire la executarea silită, alături de dreptul canonic vom întâlni și dispoziții din vechiul *drept franc* care sunt cutume inspirate din „*Lex Salica*”³.

¹ Ulterior acest organ a purtat mai multe denumiri ca de exemplu, *apparitor*, *soterim*, *viatores*, *officiales*, *executores*.

² A se vedea V.G. Cădere, *op. cit.*, p. 470.

³ Reprezintă Codul de legi al francilor, care cuprinde cutume ale acestora. Acest Cod, a fost redactat în ultima perioadă a domniei Regelui franc *Clovis*, cunoscut în analele istoriei ca și regele *Chlodwig* sau *Chlodovech*. Este de notorietate faptul că, acest rege este considerat întemeietorul Regatului Franc modern, dar și că a urcat pe tron în anul 482 e.n., imediat după moartea tatălui său, regele *Childeric*.

În Franța Evului Mediu, procedura de constrângere corporală reprezenta o procedură obișnuită de executare silită a debitorului.

În anul 1561 apar primele norme de procedură civilă, cristalizate un secol mai târziu, în anul 1667, în Marea Ordonanță asupra procedurii civile, la inițiativa lui Colbert¹ (*Code Luis*), norme care mai târziu au fost sursă de inspirație pentru multe legislații procesuale civile moderne.

Prin această Ordonanță, executarea silită asupra persoanei a devenit o procedură excepțională în materie civilă, putând fi aplicată numai în cazurile în care aceasta nu deținea niciun bun în patrimoniul său. În materie comercială, dar și împotriva străinilor, executarea silită asupra persoanei a continuat să rămână o procedură de drept comun².

Celebrul jurist Pothier, în Tratatul său de procedură civilă ce a fost publicat și revizuit la câțiva ani după moartea sa, survenită în anul 1772, a efectuat un rezumat foarte complet și precis al statului de drept și al procedurii de executare silită³ care a existat între anii 1667-1772.

În primul Cod de procedură civilă din 1806, pe lângă cele trei forme de executare silită cunoscute în legislația procesuală din acea vreme a Franței, respectiv executarea mobilă, oprirea și executarea imobiliară, s-au introdus pentru prima dată măsurile conservatorii, precum și *ordinea*, în materie imobiliară și *contribuția*, în materia mobilă.

Mai târziu, prin Legea din 22 iulie 1867 s-a restrâns și mai mult domeniul de aplicare a acestor modalități de executare fiind menținute numai pentru plata amenzilor și a despăgubirilor civile. Ulterior, prin Legea din 30 decembrie 1928 a fost suprimată posibilitatea executării asupra persoanei în cazurile de infracțiuni politice, iar constrângerea corporală s-a îmbunătățit prin reducerea duratei de executare.

Procedura în aceste cazuri era următoarea: debitorul era somat să plătească, iar în caz de neplată, Procurorul Republicii, la cererea creditorului ordona agenților de ordine publică sau altor organe care aveau atribuții de executare silită să efectueze constrângerea corporală. Debitorul era încarcerat în închisoarea datornicilor, iar dacă nu exista o astfel de închisoare, într-o anumită parte a unei închisori comune. Cheltuielile erau suportate de către creditor, debitorul putând să fie eliberat în următoarele situații:

- plătea întreaga creanță împreună cu accesoriile sale;
- creditorul era de acord cu eliberarea acestuia;
- creditorul nu plătea cheltuielile de întreținere pentru debitorul încarcerat;
- debitorul a împlinit vârsta de 70 de ani;
- dacă cesiona bunurile sale creditorului;
- ori dacă expira termenul de încarcerare⁴.

În Franța⁵, statutul executorilor judecătorești a cunoscut o evoluție deosebit de interesantă, în egală măsură, acesta a fost sursa de inspirație a majorității țărilor care și-au dorit crearea unei astfel de activități în cadrul sistemului judiciar intern.

¹ Jean-Baptiste Colbert, este cunoscut în istoria Franței, ca cel mai important ministru în perioada domniei Regelui Ludovic al XIV-lea. Regele Ludovic al XIV-lea (supranumit și *Regele Soare*), a domnit în Franța, în perioada 14 mai 1643 – 1 septembrie 1715. Acesta a fost încoronat la Catedrala din Reims la 7 iunie 1654. Ludovic al XIV-lea, mai este cunoscut în istorie ca unul dintre cei mai moderni și reformatori conducători, fiind celebru pentru maxima sa : *Statul sunt eu*.

² A se vedea, D.A.P. Florescu, P. Coman, T. Mrehejeru, M. Safta, G. Bălașa, *Executarea silită. Reglementare – Doctrină – Jurisprudență*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 2.

³ Pentru prima dată cele trei mari forme de executare au fost menționate și permiteau procedura vânzării silite a bunurilor debitorului pentru a se obține banii lichizi necesari plății creanțelor: sechestrul execuțional asupra bunurilor mobile corporale (cu varianta sechestrului fructelor și a recoltelor prinse de rădăcini), oprirea asupra bunurilor mobile corporale și sechestrul real asupra imobilelor. Pentru amănunte, a se vedea, M. Donnier, J.B. Donnier, *op. cit.*, p. 9.

⁴ A se vedea D.A.P. Florescu, P. Coman, T. Mrejeru, M. Safta, G. Bălașa, *op. cit.*, p. 2.

⁵ A se vedea și www.huissier-justice.fr.

În Evul Mediu, odată cu înmulțirea autorităților cu atribuții jurisdicționale, s-a constatat necesitatea creării unor agenți care să dispună de o autoritate de necontestat în vederea executării hotărârilor pronunțate de către acestea. Acești agenți erau de două categorii: *sergenții* și *executorii*. Ordonanțele¹ emise în anul 1302 și, respectiv 1309, reglementau în mod oficial, calitatea de *sergenți* (Sergents), dar și cea de *executori* (Huissiers au Chatlet de Paris). În această perioadă funcționau cu puțin peste o sută de astfel de agenți.

Sergenții (les sergents), aveau ca atribuții redactarea cererilor reclamanților, dar și executarea hotărârilor pronunțate de către judecători.

Executorii (les huissiers; denumirea provine de la *l'huis* - poartă), aveau ca sarcină supravegherea bunei desfășurări a serviciului interior de audiențe al instanței, dar și poliția ședințelor de judecată.

În mod progresiv, odată cu emiterea Ordonanței d'Orleans de către Regele *Charles al IX-lea*, în anul 1560 *executorii* (les huissiers) devin *ofițeri ai jurisdicțiilor*, cu atribuții mult mai importante decât cele stabilite în sarcina *sergenților* (les sergents).

Astfel, în această perioadă se creează primele reglementări de exercitare a activității în formă independentă, când *executorii* (les huissiers) încep să aibă dreptul de a purta o armă și să fie asistați de *ajutori* (clercs). În aceeași măsură, ei vor fi dotați cu un baston ca semn distinctiv al delegării de putere publică de care beneficiau conform legii. Acest baston a avut o simbolistică aparte de-a lungul vremii în sensul că, în timpul exercitării atribuțiilor sale, executorul atingea cu el bunurile debitorului care erau declarate sechestrate.

Totodată, acești agenți funcționau în cadrul unor birouri individuale, situate în afara jurisdicțiilor, iar pentru serviciile prestate aveau dreptul de a percepe onorarii.

Biroul, dar și calitatea de executor puteau fi transmise² unei alte persoane în două cazuri: printr-un act cu titlu oneros unei persoane care putea îndeplini condițiile de exercitare a funcției sau pe calea moștenirii unui succesor, capabil să exercite acea activitate.

Acest statut al executorului din Franța a fost suprimat pentru o scurtă perioadă în timpul Revoluției³ franceze prin dispozițiile Legii din anul 1789, deoarece și executorii erau considerați reprezentanții Vechiului Regim. Însă, în anul 1790 *Convenția Națională*, organul suprem de conducere al primei Republici Franceze, a adoptat la 16 august, legea prin care se reorganizează profesia de executor, ca organ cu atribuții în comunicarea actelor și executarea hotărârilor judecătorești. Statutul acestor executori era similar cu cel al funcționarilor publici și își desfășurau activitatea în birouri aflate în incintele instanțelor de judecată.

Respectiva formă de organizare a profesiei nu a durat decât până în anul 1791, când, prin dispozițiile Legii din 20 martie, executorii își recapătă statutul de activitate independentă avută în Vechiul Regim însă, cu interdicția de a transmite dreptul de a profesa, dar și biroul în care funcționau, altor persoane (*la venalite et l'heredite des charges*).

Începuturile moderne ale executorului cu statut independent pornesc odată cu emiterea Decretului⁴ din 14 iunie 1813, semnat de către Napoleon Bonaparte. Acesta este

¹ Ordonanțele amintite au fost emise în timpul domniei Regelui *Filip al IV-lea cel Frumos* (1268-1314). Acesta a fost rege al Franței (1285-1314) și membru al dinastiei Capetiene, poreclit și *Regele de fier* sau *Regele de marmură*.

² Această procedură, denumită generic, *la venalite et l'heredite des charges*, este funcțională și în momentul de față în cadrul profesiei de executor judecătoresc din Franța.

³ Revoluția franceză a fost un eveniment major al epocii moderne, care a dus la răsturnarea Vechiului Regim și la instaurarea unei noi ordini politice și sociale în Franța. Acest eveniment a avut loc între anii 1789-1799.

⁴ Redactarea Decretului din 14 iunie 1813, a aparținut baronului *Favart de Langlade*. Pentru mai multe amănunte, a se vedea volumul *Hostiarii*, editat de Camera Națională a Executorilor Judecătorești din Franța, Ed. E.J.T., Paris, 1995.

impus imediat în Franța, Belgia, Olanda, Spania, Italia, Cantonul Geneva, Germania și chiar în Suedia.

De ce acest Decret reprezintă începuturile moderne ale executorului cu statut independent? Deoarece, reprezintă primul act normativ în conținutul căruia erau prevăzute dispoziții referitoare la numirea, sediul, competențele, chiar regulile de deontologie profesională pe care executorii erau obligați să le respecte. De exemplu, art. 41 reglementa faptul că, „*executorului îi este interzis să dețină în proprietate: pensiuni, cabarete, cafenele, tutungerii sau săli de biliard, chiar și pe numele soției sale*”.

Prin intermediul acestui act normativ este creată funcția de *executor audiențiar* și cea de *executor ordinar*. *Executorul audiențiar* își desfășura activitatea numai în cadrul instanțelor de judecată (primea cererile reclamantilor, efectua poliția ședințelor de judecată), iar *executorul ordinar* avea competențe legate de comunicarea actelor judiciare și extrajudiciare, precum și de executarea hotărârilor judecătorești.

Una dintre inovațiile notabile aduse de dispozițiile acestui Decret, a fost crearea de comunități profesionale ale executorilor la nivelul Imperiului francez, organizate în *Camere de disciplină*. Executorii își desfășurau activitatea sub autoritatea judecătorilor de pace (*Les Juges de Paix*). Judecătorii de pace erau obligați anual, să transmită Procurorului General, note și observații referitoare la activitatea executorilor aflați sub autoritatea lor.

De asemenea, în anul 1813, apare prima revistă de specialitate a executorilor francezi, „*La jurisprudence des huissiers*”.

În anul 1816, după abdicarea lui Napoleon, regele de atunci al Franței, Ludovic al XVIII-lea a adoptat Legea finanțelor din 28 aprilie, care, prin dispozițiile art. 91, a restabilit procedura prin intermediul căreia calitatea de executor, dar și biroul acestuia puteau fi transmise unei alte persoane care avea exercițiul acestei funcții și pe cale de consecință, dreptul executorilor de a prezenta Regelui, pe continuatorul activității sale. Pentru a fi numit în funcția de executor, o persoană trebuia să aibă studii juridice, o bună reputație morală și să plătească o cauțiune în valoare de minimum 100.000 de franci. Această sumă reprezenta valoarea patrimonială a biroului în care executorul își desfășura activitatea. Totodată, prin dispozițiile acestui act, este recunoscut statutul profesiei ca fiind cel al unui *ofțier public și ministerial*, calitate pe care o au și în prezent, executorii judecătorești din Franța.

Revenind la evoluția istorică a profesiei de executor în Franța, tot Ludovic al XVIII-lea, emite un nou act normativ (Ordonanța regală din octombrie 1820), prin care se întăresc condițiile de numire și, respectiv de menținere în funcție a executorilor. Astfel, nicio numire nu a mai fost posibilă, până când în mod imperativ nu au fost prezentate două demisii în favoarea sa. În plus, era decăzut din dreptul de a profesa, executorul care nu-și suplimenta cauțiunea de exercitare a activității (de la 100.000 de franci, la 200.000 de franci).

Toate aceste măsuri, în mod natural, au condus în timp la scăderea numărului¹ de executori care vor funcționa în Franța.

Datorită dezvoltării profesiei de executor, dar și a importanței sale în societate, tot în anul 1820 se constată apariția mai multor reviste de specialitate, cum ar fi: „*Le Journal des huissiers*”, „*Le Journal Encyclopedique des Huissiers*”, „*Le Bulletin Special des Huissiers*”, „*La Basoche*” etc.

Până în anul 1942, an în care a fost constituită prima Cameră Națională a Executorilor Judecătorești din Franța, profesia a fost reprezentată de către diferite asociații sau sindicate

¹ Dacă în anul 1820, funcționau un număr de 6.200 executori la nivel național, în anul 1884 numărul acestora a scăzut la 5.500. Mai mult decât atât, înaintea primului Război Mondial, în Franța existau 4.600 de executori, iar curba declinului numeric se va accentua (3.730 în 1945), până în perioada contemporană (2.047 de birouri și 3.258 de executori în anul 2012). A se vedea, www.huissier-justice.fr și Hostiarii, *op. cit.*, p. 13.